Viltförvaltningsdelegationen i Kalmar län

Möte i Viltförvaltningsdelegationen Kalmar län

Datum: 24 april 2026
Tid: 09:30 – 12:00
Plats: Residenset, Västra Sjögatan 3, Kalmar

Närvarande	Funktion
Allan Widman	Ordförande
Fredrik Ustrup	Tjänsteperson
Mattias Persson	Tjänsteperson
Johanna Månsson Wikland	Tjänsteperson
Tomas Melin	Tjänsteperson / sekreterare
Anders Nylander	Naturvårdsintresset
Bill Nelson	Jakt och viltvårdsintresset
Catharina Lihnell	Åhörare, ersättare Naturvårdsintresset
Conny Jakobsson	Ägare och brukare av jordbruksmark
Folke Pleijert	Politisk företrädare
Fredrik Näsman	Skogsnäringen
Karin Tapper	Ersättare Polismyndigheten
Magnus Larsson	Politiskt företrädare
Marcus Fridlund	Politiskt företrädare
May-Britt Landin	Ersättare Yrkesfisket
Patrik Waernbaum	Naturvårdsintresset
Per Jiborn	Natur- och ekoturism
Per Wåhlstrand	Politiskt företrädare
Piroska Kallay	Lokalt näringsliv och turism
Tobias Fagergård	Politiskt företrädare
Ove Arnesson	Skogsstyrelsen
Fredrik Zethraeus	Svenska Jägareförbundet

Dagordning

1. **Mötets öppnande**
   Ordförande hälsar samtliga deltagare välkomna och mötet öppnas.

2. **Fastställande av justerare**
   Per Jiborn fastställs som justerare.

3. **Fastställande av dagordning**
   Dagordningen fastställs.

4. **Föregående protokoll**
   Föregående mötesprotokoll fastställs.

   Delegationen diskuterar vikten att mötesprotokollens innehåll bör vara tydliga, innehållsrika, och att det redogörs för diskussionerna som hålls. Detta för att allmänheten ska kunna följa mötet som utomstående. Bilagor finns till exempel inte att hämta på Länsstyrelsens hemsida.

   Bilagor till mötet finns dock att begäras ut av Länsstyrelsen. Dessa ligger inte på Länsstyrelsens hemsida då endast tillgänglighetsanpassade dokument får publiceras på hemsidan. Arbetet med tillgänglighetsanpassning av dokument är stort och inget Länsstyrelsen har prioriterat för dessa bilagor. Delegaterna får inför mötet kopior på samtliga bilagor som de kan dela vidare till berörda och intresserade.

   Länsstyrelsen tar med sig att mer information ska framgå på mötesprotokollen.

5. **Samråd om fällavgift älg 2026/2027 och eventuellt beslut om ändrad bidragsnivå**

   Länsstyrelsen förklarar att myndigheten under de två senaste åren har flaggat för behovet av att fällavgifterna ökas. Förra beslutet om fällavgifterna fattades för 13 år sedan. Då sköts ca 3 000 älgar, nu fälls ca 1 600 älgar. Vilket resulterar i ungefär en halvering av tillgängliga medel. Tidigare år har det funnits en god buffert i fonden, varav en ökning inte har varit av behov. Ett beslut om ändring av fällavgiften fattas av Länsstyrelsen, medan övergripande beslut om bidrag fattas av Viltförvaltningsdelegationen (VFD). Länsstyrelsen har nu ett utkast till en ökning av fällavgiften för att täcka de ökade kostnaderna, samt lyfter frågan om framtida övergripande

bidrag från älgvårdsfonden för VFD. Länsstyrelsen vill därmed diskutera fällavgift, samt bidrag från älgvårdsfonden med tanke på dagens ökade kostnadsbild över de senaste 13 åren.

VFD är samstämmiga i att en stor ökad kostnad på kalv är oönskat. Risken finns att intresset att skjuta kalv minskar. Intresset är i dagsläget redan lägre för att fälla kalv. VFD är även överens om att en ökning av fällavgiften på vuxen älg inte är lika alvarligt. Detta då drivkraften att fälla vuxet djur är större. Diskussion hålls om det kan finnas en separat fällavgift på handjur och hondjur. Det är dock lagstiftat att det ska vara en avgift för vuxna djur.

Diskussion hålls om en ökad fällavgift även ökar risken för illegal jakt. Jaktintressena är samstämmiga att en ökad fällavgift inte kommer att resultera i en ökad illegal jakt. Älgjakten beskrivs som ordningsam, och resultat kan i stället bli att kalvarna avstås att skjutas.

VFD frågar vilka övriga besparingar som kan genomföras av Länsstyrelsen. Den ena utgiften från älgvårdsfonden ligger i arbetskostnaderna kopplade till planarbetet. Den andra utgiften är kopplat till registreringsarbetet av älgjaktsområden. Länsstyrelsen har gjort en bedömning att en halv tjänst kommer att behövas för att genomföra detta arbete. Detta representerar inte en ökad utgift, utan en bedömning om vad vi behöver.

Vidare anser VFD att möjligheten att ansöka om bidrag från älgvårdsfonden till upprustning av älgskyttebanor, utbildning och information, samt inventering ska vara kvar och är viktiga. En balans mellan möjligheten att betala ut bidrag och en rimlig fällavgift behöver finnas.

Länsstyrelsen vill lyfta att vi under dessa 13 år möjligtvis borde ha gjort mellansteg i ökningen av fällavgiften. Dock ska vi inte höja fällavgiften för höjandets skull. Skulle avskjutningen fortsätta att minska kan det bli aktuellt för ytterligare en höjning. Möjligtvis att Länsstyrelsen har en treårig översyn av fällavgiften.

VFD föreslår samlat att fällavgiften för kalv ska höjas så lite som möjligt, då vi behöver värna om avskjutningen på kalv. Samt att fällavgiften för vuxen älg kan höjas mer vid behov.

VFD är även samstämmiga i att möjligheten att ansöka bidrag ur älgvårdsfonden inte ska förändras.

Ordförande tackar för en bra diskussion och sammanfattar att det ligger en konsensus i VFD.

6. **Beslut om riktlinjer för bidrag från viltskademedlen**
Länsstyrelsen föredrar bakgrunden inför beslut om riktlinjer för bidrag från viltskademedlen.

Länsstyrelsen vill lägga fram förslag på kompletterande riktlinjer för bidrag till förebyggande åtgärder mot grödskador. Utbetalade bidrag och ersättningar har ökat de senaste åren. 2021 uppgick utbetalade ersättningar och bidrag till ca 90 000 kronor, för att 2024 uppgå till ca 800 000 kronor, och 2025 till ca 320 000 kronor.

Länsstyrelsen följer i dagsläget Viltskadecenters rekommendationer. Framöver är regeringens budgetproposition att viltskademedlen kommer att minska.

Länsstyrelsen föreslår att Länsstyrelsen årligen fördelar en pott till åtgärder för viltskada på gröda och en annan till skador på tamdjur av rovdjur. Fördelningen beror av tidigare års behov av åtgärder för bidrag och ersättningar. De olika potterna kan i slutet av året justeras utefter behov för maximalt nyttjande av tilldelade medel.

Följande riktlinjer föreslås gällande bidrag till förebyggande åtgärder mot viltskador på gröda:

- Bidrag till investeringar i förebyggande åtgärder mot fågelskador på gröda lämnas med **högst 80 procent av utrustningens nettokostnad, men högst 40 000 kronor årligen per företag** till av SLU Viltskadecenter rekommenderade åtgärder.

- För de väsentligt dyrare åtgärderna lämnas bidrag utifrån Viltskadecenters rekommendationer. Vid tid för detta beslut rekommenderas **maximalt 50 procent av inköpskostnaden men högst 30 000 kronor**.

Ordförande lyfter förslaget för diskussion och ställer frågan om VFD ska besluta i enlighet med förslaget. VFD samtycker och beslutar efter Länsstyrelsens förslag.

7. Uppföljning och gemensam diskussion om regional förvaltningsplan klövvilt

a. Uppföljning av älg- och kronhjortsjakten

Länsstyrelsen föredrar uppföljningen av älg- och kronhjortsjakten.

Antalet fällda älgar i Kalmar län har totalt sett, från 2017/2018 tills nu, aldrig uppnått satta mål. En avvikelse med 10% från satta mål anses som acceptabelt. De tre senaste jaktåren har förvaltningsområdena legat mellan en avvikelse på -15 och -10 %. Det varierar stort inom de olika älgförvaltningsområdena på hur långt ifrån satta mål man ligger.

Skillnaden i mål, jämfört med bedömd täthet av älg/1000ha, efter jakten 2025/2026 är följande:

- Västervik Norra: +0,6
- Västervik Södra: +0,3
- Vimmerby: +0,5
- Hultsfred: +1,5
- Oskarshamn: +4,5
- Emåns: +5,3
- Kalmar Västra: +2,7
- Kalmarsunds: -0,2
- Kalmar Södra: +3,7

Måluppfyllnaden i avskjutning i länets kronhjortsskötselplaner är ca 50 % över de två senaste åren. Där 6 av 37 kronhjortsskötselområden har fyllt planen till över 80%.

I viltförvaltningsdelegationen lyfts att kronhjort är svårare att jaga än älg, samt att det har varit svårt att få tag på kalv de senaste åren. Det riskerar att bli en snedfördelning när det många gånger är handjur som fälls. Det behövs en insatts att fälla även de andra könen. Det finns även lokala regler och undantagsregler inom skötselområden som försvårar jakten.

Några absoluta siffror över kronhjortspopulationen finns inte. Utan bedömningen görs under jakttiderna och ger ett visst index. Spridningen av kronhjortarna är ojämn

över länet och skiljer sig mycket över små områden inom ett skötselområde. Vilket ytterligare gör det svårt att uppskatta storleken.

Vidare förs dialog kring rådjurspopulationen. Det finns många klagomål ute i länet på att stammen är för stor. Det finns dock ingen inventering över rådjuren, men vi ser att det sker många trafikolyckor med rådjur inblandade. Det är ett svårförvaltat vilt när dessa befinner sig i urbana miljöer och tätbebyggelse. På andra håll minskar rådjuren där kron- och dovhjort tränger undan dessa.

Viss dialog förs kring att förvalta rådjuren med en ökad lodjurspopulation. Det finns ett förhållande där arterna påverkar varandra, men det är jakten på den enskilda arten som påverkar populationsstorleken betydelsefullt.

Sammanfattningsvis gäller det att ta ett samlat tag om klövviltet.

Ordförande knyter samman säcken och tackar för diskussionen.

b. Hur ser skadeläget ut i skogen? ÄBIN

Skogsstyrelsen föredrar resultatet från älgbetesinventeringen (Äbin) och foderprognoser för 2025 i Kalmar län. Statistiken är sammanvägda över de tre senaste inventeringarna.

De delar som ligger under målsättningen är:

- Årsskadad tall 13 %, mål <5%
- Oskadad tall 51%, mål >85%
- Årsskadad gran 1,4%, mål <1%
- Tall på magra marker 64%, mål >80%

De delar som uppnått målsättningar är:

- Tall på mellanmarker 30%, mål >25%
- Konkurrensstatus RASE 13 %, mål >10%

Äbin för 2026 är planerad att presenteras den 28 maj 2026.

c. Svenska jägareförbundets viltövervakning 2024/2025 samt analys av älgstammen

Svenska Jägareförbundet föredrar för viltövervakningen av övrigt vilt, samt en analys av älgstammen.

Täckningen av rapporteringen ligger i genomsnitt på 50% i Kalmar län för jaktåret 2024/2025. Vilket ger en god förutsättning för bra skattning av statistiskt användbara värden. Sammanfattningsvis gäller följande för Kalmar län 2024/2025:

- Dovvilt
  - Fälldes ca 4 200, vilket är en minskning med nästan 800 från föregående jaktår,
  - Av dessa fäller Västerviks Norra jaktvårdskrets (JVK) ca 65%.

- Rådjur
  - Fälldes ca 9 220, minskning med ca 420,
  - Andelen bock har ökat något

- Vildsvin
  - Fälldes nästan 13 700, en ökning med ca 2 300,
  - Verkar bli ytterligare en ökning utifrån innevarande säsong.

- Kronvilt
  - Fälldes 1 304, en ökning med 187,
  - Högsta avskjutningen sker i Västerviks Södra, Västerviks Norra, samt Oskarshamns JVK.

När det gäller markpredatorer ökar avskjutningen av rödräven något, medan både grävlingen och skogsmården minskar. Intresset för jaktformen är störst runt Kalmarsund, med övervikt mot Öland. Avskjutningen samt fångst av samtliga kråkfåglar har en vikande trend. Avskjutningen för sjöfågel är svår att skatta, men avskjutningen har minskat kraftigt de senaste 20 åren.

Avskjutningen på älg ligger idag på en lämplig nivå. Omsättningshastigheten har minskat från 6–7 år till ca 10 år idag. En långsam omsättning av vuxna älgar ger större vuxna älgar av högre kvalitet. Andelen kor med dubbelkalv ökar för tredje året i rad. Stora kor får större och fler kalvar, vuxna tjurar >4 år triggar kon till brunst. En

tidigare brunst ger tidigare födda kalvar som blir större till första hösten.

8. Rovdjursinformation

a. Preliminära inventeringsresultat

Det tidigare vargreviret i Kosta är upplöst. Sista observationen av varg i reviret var den 7 april 2025. Det har varit en hel del kvalitetssäkrade observationer av varg i Kalmar län mellan 1 januari – 21 april 2026, vilket har publicerats på Länsstyrelsens hemsida under rovdjurshändelser. Antal familjegrupper och par av varg hittills i Södra förvaltningsområdet (som består av Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronoberg, Halland, Jönköping, Östergötland och Södermanland) är 8 familjegrupper, och 5,83 revirmarkerande par. Förra året var det 10 familjegrupper, och 5,5 revirmarkerande par.

Preliminärt för 2025/2026 har vi i Kalmar län 11,5 inventerade familjegrupper av lodjur. Resultaten fastställs av Naturvårdsverket i juni. Preliminärt i södra förvaltningsområdet hittades vid inventering 54,83 familjegrupper.

b. Licensjakten lodjur i Kalmar län

Beslutet om licensjakt överklagades till förvaltningsrätten i Luleå, förvaltningsrätten avslog överklagandet den 26 februari.

Beslutet överklagades vidare till Kammarrätten och den 27 februari inhiberade (stoppade tillfälligt) Kammarrätten licensjakten, två dagar innan planerad jaktstart. Den 17 mars avslog Kammarrätten överklagandet och inhiberingen upphörde att gälla. Samma dag startade licensjakten i Kalmar län.

Länsstyrelsen avser att ta beslut tidigare under året för att undanröja risk för försening.

Licensjakten på lodjur i Kalmar län resulterade i att det fälldes 6 vuxna honor, 5 vuxna hanar, 1 unge (hane). Jakten avlystes 18 mars i norra delen då 4 av 8 tilldelade fällts. Jakten avlystes i södra delen när 8 av 8

tilldelade lodjur fällts. Totalt fälldes 12 lodjur av 16 tilldelade.

c. Viltskador

Totalt skedde 170 rovdjursangrepp i Sverige 2025. 6 av dessa skedde i Kalmar län, där samtliga orsakades av lodjur.

Kvalitetssäkrade rovdjursangrepp än så länge under 2026 är totalt 26, varav 21 är orsakade av lodjur.

9. Föranmälda övriga frågor

a. Utveckling av dovhjort i Kalmar län

Representant för ägare och brukare av jordbruksmark informerar att dovhjorten ökar regionalt och risken finns att intresset för jakten dalar efterhand. Ett större markägarintresse behövs.

Representant vill att information skickas ut samstämmigt från Länsstyrelsen och VFD där det tydligt framgår vikten av att arten förvaltas genom jakt.

Det finns stora problem i norra länet, där det är svårt att skjuta de skadegörande individerna som uppehåller sig vid samhällen. Den allmänna skyddsjakten som sker vid oskördad gröda går ej att nyttja i dessa fall.

Länsstyrelsen lyfter att förvaltningen tar lång tid, och arbetet som kan samordnas sker inom befintliga skötselområden. Vad som är lagom med vilt bör diskuteras lokalt. Länsstyrelsen kommer enligt önskemål att förmedla till skötselområdena vikten av dovhjortsförvaltningen enligt klövviltsplanen. Samt att trycka på behovet av förvaltningen.

b. Mufflonfår i Kalmar län

Representant för ägare och brukare av jordbruksmark informerar att mufflonfåren ökar i antal på flera platser och större grupper. Här kan mufflonfåren utgöra problem för fårbesättningar med korsavel, och smittspridning, samt parasiter. Representant önskar att Länsstyrelsen går ut med information till allmänheten att det ses som en

oönskad art. Arten kan orsaka problem för grödor, fårägare, trafiken, och den biologiska mångfalden.

Mufflon räknas som en främmande art, vilket gör att den alltid får jagas, året runt, dygnet runt. Länsstyrelsen kommer att komplettera utskicket om dovhjort med information om mufflonfår. I informationen kommer det framgå att arten bör jagas och inte är önskvärd.

Ordförande fastslår att Länsstyrelsen ska skicka ut beslutad information om dovhjort och mufflonfår.

10. Mötet avslutas

Ordförande tackar samtliga och avslutar mötet.